

คู่มือการปฏิบัติงาน
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด
งานวิเคราะห์นโยบายและแผน
ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำนำ

คู่มือเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยได้รวบรวมความรู้ทางวิชาการจากแหล่งต่างๆ และถ่ายทอดประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ที่ได้ศึกษานำไปประยุกต์ใช้

สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด จึงได้จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการแผนพัฒนาท้องถิ่นขึ้นหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการและผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่มากก็น้อย

งานนโยบายและแผน
สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด

บทนำ

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

๑.๑ ความเป็นมา

นับแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอำนาจหน้าที่มากขึ้น โดยมีหน้าที่ให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาคมท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 หมวด 2 มาตรา 16 ที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

๑.๒ ลักษณะของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับ แผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการ พัฒนา ที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า และให้หมายความรวมถึง การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น แผนพัฒนาท้องถิ่น จึงควรมีลักษณะกว้างๆ ดังต่อไปนี้

- ๑.เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
- ๒.เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ชัดเจน และมีลักษณะเฉพาะตัวที่จะต้องดำเนินการให้เกิดผล
- ๓.เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ/กิจกรรมการพัฒนายที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลา ๕ ปี
- ๔.เป็นเอกสารที่จะแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

- ๑.เพื่อให้การบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือช่วยผลักดัน และสนับสนุน
- ๒.เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และการจัดทำงบประมาณประจำปี
- ๓.เพื่อแสดงแนวทางและทิศทาง รวมทั้งเพื่อเป็นการประเมินผลการพัฒนา ว่าสามารถตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนายอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายหรือไม่
- ๔.เพื่อเป็นการจัดเตรียมแผนงาน โครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทันทีที่ได้รับงบประมาณ

๑.๔ ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ประโยชน์ของแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอยู่หลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. การบรรลุจุดมุ่งหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนา พันธกิจ และวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งการบรรลุจุดมุ่งหมาย (Attention of Objectives) มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการวางแผน เพราะการวางแผนทุกครั้งย่อมต้องมีจุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ ถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มีความชัดเจน ก็จะช่วยทำให้การปฏิบัติตาม แผนมีทิศทางมุ่งตรงไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผล
๒. เกิดความประหยัด (Economical Operation) การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญาเพื่อคิดวิธีการให้องค์กรบรรลุถึงประสิทธิภาพ เป็นการให้งานฝ่ายต่างๆ มีการประสานงานกันอย่างดี กิจกรรมที่ดำเนินการมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่าง ๆ ที่ทำซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า นับว่าการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความประหยัด
๓. ลดความไม่แน่นอน (Reduction of uncertainty) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นการลดความไม่แน่นอนในอนาคตลง เนื่องจากการใช้จ่าย และการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคมโดยรวม การวางแผนปฏิบัติการจึงช่วยให้เกิดความแน่นอนในการใช้งบประมาณ เนื่องจากผ่านการวิเคราะห์พื้นฐานของข้อเท็จจริง
๔. ผู้บริหารท้องถิ่นใช้เป็นเกณฑ์ในการควบคุม (Basic of Control) การดำเนินกิจการของอบต.ได้ เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ต้องดำเนินการคู่กันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การควบคุมจะทำให้การใช้งบประมาณและการดำเนินโครงการสัมพันธ์กัน
๕. ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี (Better Coordination) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ช่วยสร้างความมั่นใจในเรื่องความเป็นเอกภาพ ที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของอบต.ในอนาคต ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่วางไว้ มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการประสานงานที่ดีในฝ่ายต่างๆในอบต. และในพื้นที่เขตอบต.รวมทั้ง เป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายอีกด้วย
๖. แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินกิจการต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน
๗. เพื่อให้สามารถตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรด้านการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างถูกต้อง
๘. สามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินการในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและยั่งยืนในการพัฒนา
๙. สามารถนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติได้ตรงกับวัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมาย ตามกลยุทธ์ที่กำหนด
๑๐. ทำให้การดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความต่อเนื่อง ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว (สามารถ ยืดหยุ่นได้) มีเอกภาพ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถสร้างระบบการติดตามประเมินผล
๑๑. ส่งเสริมภาพพจน์ของอบต.และทำให้บุคคลทั้งในและนอกเขตอบต. เกิดความเชื่อมั่นในการ บริหารกิจการของอบต.

บทที่ ๒

องค์ประกอบ/กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

๑.การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นดังนี้

- (๑) แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด
- (๒) แต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด
- (๓) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการประชุมประชาคมหมู่บ้าน
- (๔) กำหนดสัดส่วนประชาคม/จัดทำหนังสือเชิญประชุมประชาคมระดับหมู่บ้าน /ระดับตำบล
- (๕) จัดทำหนังสือประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน
- (๖) ประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการและประเด็นการพัฒนา
- (๗) บันทึกข้อความสรุปผลการประชุมประชาคม และแจ้งกองช่างสำรวจโครงการด้านที่ดินและสิ่งก่อสร้างพร้อมประมาณการราคา
- (๘) บันทึกข้อความแจ้งแต่ละส่วนกองให้ส่งโครงการหรือกิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น
- (๙) รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น
- (๑๐) จัดทำหนังสือเชิญประชุม /ประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
- (๑๑) จัดทำหนังสือเชิญประชุม/ประชุมคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น
- (๑๑) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นชอบ
- (๑๓) ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น
- (๑๔) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ และประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป
- (๑๕) จัดทำหนังสือประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาท้องถิ่น
- (๑๖) ประกาศประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ
- (๑๗) ส่งแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ผู้กำกับดูแลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (๑๘) บันทึกแผนพัฒนาท้องถิ่นลงในระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนและประเมินผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-plan)

๒. การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นสู่การปฏิบัติ

การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นสู่การปฏิบัติเป็นการนำโครงการจากแผนพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนามาจัดทำเป็นร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยจำแนกตามแผนงานและรูปแบบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายได้รับการอนุมัติและประกาศใช้แล้ว องค์กรบริหารส่วนตำบล จะต้องดำเนินการจัดทำและประกาศใช้เป็นแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณนั้น โดยมีขั้นตอน ดังนี้

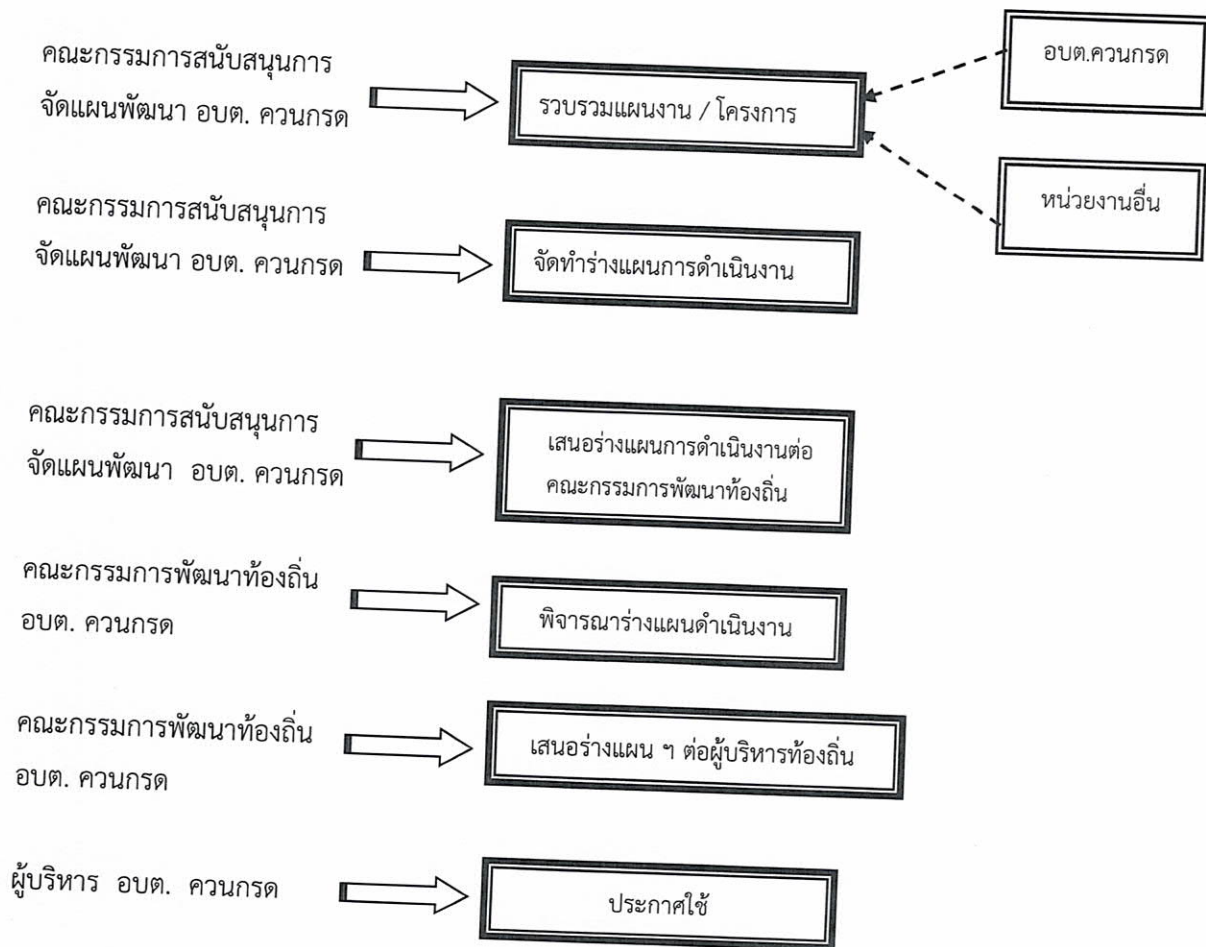
๒.๑ การจัดทำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรบริหารส่วนตำบลนครด

- (๑) จัดทำบันทึกแจ้งสำนัก/กอง เพื่อจัดทำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๒) รวบรวมการร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของแต่ละส่วนกองเพื่อบันทึกในระบบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-laas)
- (๓) บันทึกร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในระบบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-laas)
- (๔) พิมพ์ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อให้ สำนัก/กอง ตรวจสอบรายละเอียด
- (๕) ประชุมคณะผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการเพื่อตรวจสอบรายละเอียดร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๖) เจ้าหน้าที่งบประมาณเสนอร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ผู้บริหารท้องถิ่น
- (๗) ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อเสนอสภาท้องถิ่นเพื่อรับหลักการ
- (๘) ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาหลักการร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๙) ประชุมสภาท้องถิ่นในเพื่อแปรญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๑๐) ประชุมสภาท้องถิ่นในเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๑๑) ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้นายอำเภอ เพื่อพิจารณาอนุมัติร่างข้อบัญญัติงบประมาณ
- (๑๒) เมื่อนายอำเภออนุมัติร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้ว จะส่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายมาให้ประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นลงนามและประกาศใช้
- (๑๓) ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และส่งข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ผู้กำกับดูแล และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
- (๑๔) แจ้งการประกาศใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สำนัก/กอง เพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการประจำปี ต่อไป

๒.๒ การจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ

- (๑) จัดทำบันทึกแจ้งสำนัก/กอง ขอความร่วมมือจัดทำร่างแผนการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรม
- (๒) รวบรวมข้อมูลของแต่ละส่วนกองเพื่อจัดร่างแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (๓) จัดทำหนังสือเชิญประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจัดทำร่างแผนการดำเนินงาน
- (๔) ประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจัดทำร่างแผนการดำเนินงาน เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
- (๕) จัดทำหนังสือเชิญประชุมคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด
- (๖) ประชุมคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อพิจารณาร่างแผนการดำเนินงาน เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น
- (๗) ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนการดำเนินงาน
- (๘) ประชาสัมพันธ์แผนการดำเนินงานให้แต่ละสำนัก/กอง ดำเนินการตามระยะเวลาของโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด
- (๙) ประกาศแผนการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ
- (๑๐) ผู้บริหารท้องถิ่นแจ้งสภาท้องถิ่นเพื่อทราบ

จากขั้นตอนการจัดทำแผนการดำเนินงานข้างต้นสามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

บทที่ ๓
ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๙
๒. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒
๓. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑
๔. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๓
๕. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔

Faint, illegible text or markings located in the lower-left quadrant of the page.

Faint, illegible text or markings located in the bottom-left corner of the page.